

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410145 Grännum

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410145 Gränum**

Kommun: Olofström

Områdets totala areal: 7,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-05-23

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-05-31

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9110 - Näringsfattig bokskog

9190 - Näringsfattig ekskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Gränum bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

I Gränum är det prioriterade bevarandevärdet boksskogen. Skogen har naturskogskaraktär med tillgång på grova och senvuxna träd, samt förekomst av värdefull kryptogamflora. Området är av Skogsstyrelsen utpekad nyckelbiotop.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Gränum omfattar ett äldre naturskogsartat ädellövskogsbestånd vid Gränumsåsen i västra Blekinge. Området ligger i en delvis brant, sydvästvänd sluttning, 45-95 meter över havet. Berggrunden, som stundtals går i dagen, utgörs av gnejs som är rödgrå till grå och i allmänhet finkornig, medan jordarna domineras av sandig morän. Häradskartan från början av 1900-talet visar att området redan då var lövskogsklätt. Fältskiktet är generellt glest utvecklat,

men ett 20-tal arter har noterats i området, bland annat skärmstarr och flera stora bestånd med lopplummer. I slutningen tränger grundvatten fram och längst i väster rinner en liten bäck.

I områdets mellersta delar dominerar bok, med inslag av enstaka tall, gran och björk. Även här är fältskiktet svagt utvecklat. I de högre belägna, östra delarna växer ett ek- och talldominerat bestånd, med stort inslag av enbuskar, på tunt jordtäckte och i hållmark. Området var i sin helhet betydligt mer öppet tidigare och björken, som ökat under delar av igenväxningsfasen, är nu på väg bort. Det finns död ved i olika dimensioner, former och nedbrytningsstadier inom området, liksom en del hålträdd. Vid nyckelbiotopsinventeringen noterades bland annat vågig sidenmossa, ädelsoppar och gula fingersvampar, liksom spår efter den rödlistade mindre hackspetten (nära hotad).

Vad kan påverka negativt

- Fragmentering av biotoper, inom och i anslutning till området, som leder till minskad kontakt mellan områden och ökade kanteffekter på mindre objekt samt försämrade spridningsmöjligheterna för arter.
- Konkurrens från gran eller för området främmande trädslag.
- Skogsbruksåtgärder i anslutning till Natura 2000-området, som leder till att värdefulla element och strukturer försvinner eller ljus- och fuktförhållanden ändras så snabbt att störningskänsliga arter påverkas negativt.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området

Området är avsatt som biotopskyddsområde sedan 1997 i beslut av Skogsstyrelsen. Enligt 7 kap 11 § miljöbalken får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde.

Behov av åtgärder

Områdets gränser bör ses över och en bedömning göras om dagens utformning med långa ytterkanter i förhållande till arealen är förenligt med gynnsamt tillstånd för området. Inväxning av gran bör begränsas och spärrgreniga träd frihuggas vid behov.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 6,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett tidigare utmarksbete som vuxit igen. I trädskiktet återfinns framförallt bok, avenbok och ek, samt enstaka al och björk. Området förefaller vara tämligen orört sedan utmarksbetet upphörde, men man kan se spår av tidigare hävd och även sentida skogsbruk. Det förhållandevis täta krontaket släpper ner marginellt med solljus och fältskiktet är i det närmaste obefintligt, här återfinns bland annat harsyra, blåbär och enstaka tallört.

Enligt nyckelbiotopsinventeringen förekommer mindre hackspett (nära hotad) i området. En del gran växer inblandat med ädellövet och kan behöva tas bort. Enstaka granar utgör dock inget hot. Vidkroniga träd bör försiktigt frihuggas. Bokskogen hyser måttligt med död ved och enstaka gamla och grova träd. På stenarna växer västlig hakmossa. På bokar växer rikligt med glansfläck och enstaka stiftklotterlav (nära hotad) och krusig ulota.

Bevarandemål

Arealen näringsfattig bokskog ska vara minst 6,9 hektar. Bok med inslag av avenbok och ek ska utgöra ett dominerande inslag, men tall och enstaka gran får förekomma. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till bok och ek. Småskaliga naturliga processer som åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Trädskiktet blir därigenom olikåldrigt och flerskiktat. Gamla träd ska vara allmänt förekommande liksom rikligt med död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddeklar. Det ska finnas enstaka träd med hackspettsbohål. Gran ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. I området ska typiska arter av mossor och lavar såsom stiftklotterlav och krusig ulota förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området är gott. Mängden död ved behöver öka, gran tas bort och grova träd frihuggas.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 0,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den magra marken med näringsfattig ekskog, och större inslag av tall, återfinns som en liten del i områdets högst belägna, östra delar. Björken, som en gång har utgjort ett tydligt inslag i trädskiktet, har i stort sett fallit och består idag av lågor i olika nedbrytningsstadier. Förutom ek och tall växer här även bok och enstaka asp och gran. Området bär spår av tidigare hävd i form av vidkroniga träd. I fältskiktet återfinns framförallt smalbaldigt gräs och blåbär, med inblandning av harsyra och enstaka skärmstarr. Rostfläck förekommer sparsamt på ek, liksom gammelgranslav.

Bevarandemål

Arealen av näringsfattig ekskog ska vara minst 0,9 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm och föryngring av nya träd som efterträdare till ek och tall. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddelar. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden. I området ska typiska arter såsom blåbär, glansfläck och rostfläck förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott. Spärrgreniga ekar kan behöva frihuggas.

Dokumentation

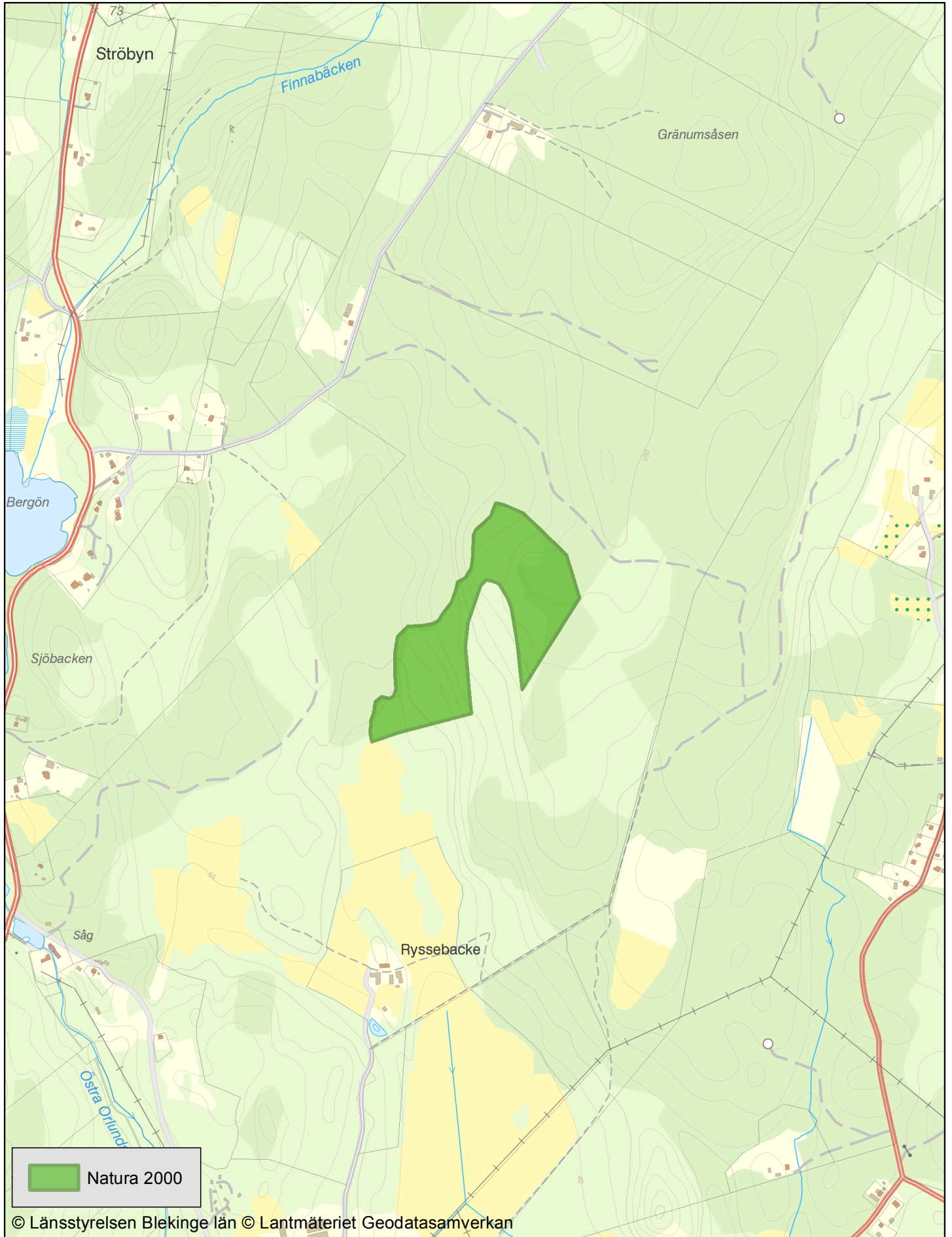
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. 2017. www.artportalen.se (uttag 2017-01-23).
- Björegren, Ivar. 1994. Beskrivning av objekt inom fastigheten Gränum 9:4. Skrivelse från Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge till Lars Bergenudd, Länsstyrelsen i Blekinge 1994-06-07.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2011. Basinventering av skog i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter. Skog PC. Opublicerat material.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Rikets Allmänna Kartverk. 1918. Hemsjö, Blekinge län. Länsstyrelsens arkiv, Karlskrona.
- Skogsstyrelsen. 1993. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 3469-1993
- Skogsstyrelsen. 1993. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 3487-1993
- Skogsstyrelsen. 1993. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 3489-1993
- Skogsstyrelsen. 1997. Biotopkyddsområde. SK 317-1997

Bilagor

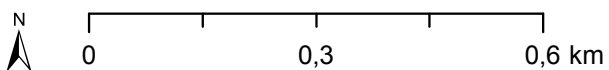
Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410145 Gränum

© Länsstyrelsen Blekinge län © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Kartskala 1:10 000